

BUNJEVAČKA I ŠOKAČKA VILA.

G. UREDNIKU.

Uskliknula opet bačka Vila
 U sred bjelog baš Zombora grada :
 Te dozivlje narod bunjevački
 I šokački sa umilnim glasom,
 Pak mu poče vako govoriti :
 O! narode o moj mili rode,
 Ja sam tebi prošaste godine
 U bielome gradu Subotici
 Doletila što sam brže mogla ;
 Da ti kažem što m' na srcu leži,
 Kako tužim od rodjenja moga
 Što te gledam u tudjini samog
 Bez nauke na jeziku svome,
 Bez prosvete i bez narodnosti;
 Što bunjevci izobraženi
 U tudjina prelivaju s' rado :
 S narodnošću tudjom se ponose,
 A svoje se na očigled stide.
 I da sam ja zato doletila
 Da ti javim tvoje izbavljenje,
 Da se samom bogu razžalilo,
 I da želi razgoniti maglu,
 Pak da t' svane zora budućnosti :
 A ta zora u Listu Novinah,
 Od kuda ćeš sve viditi jasno
 Što se zbiva po cielome svijetu,
 Od kuda ćeš mlogo naučiti
 Što čoveku u životu treba,
 I kako se svi narodi svestni
 S narodnošću svojom se ponose.
 Pak da i ti ponosiš se s svojom
 Narodnošću ko i svi Slaveni.

Pak sam onda tebe i molila :
 Da ti list svoj ljubiš i poštivaš,
 Da ga učiš ko molitve božje.
 U toj nadi da ćeš to činiti,
 Otišla sam punoga veselja,
 Ali evo meni druge tuge :
 Što ja čujem tužbu Urednika,
 Da se slabo zauzimaš rode!
 Za novine za spasenje svoje.
 I zbog toga da će morat prestat
 Izdavati bunjevačkog lista,
 A s tim tebe ostavit u mraku.
 Ostaviti tudjinu u vladi
 Lišiti se i imena svoga.

Pak zato sam evo opet došla,
 Tebi rode u Zomboru gradu
 Da te ovde molim i svetujem
 Da ti slušaš Rodoljuba Ivu
 Koj za tebe i dušom i telom
 Radi trudno, misli neumorno
 Kako da te izbavi iz tame ;
 Kako da te u svetlost privede,
 Iz tudjega robstva da izvede,
 Da postaneš nezavisan narod,
 Kao što su svi drugi Slaveni.
 I zato sad zaklinjem te rode !
 Da pribavljaš taj svoj list novina
 Da nežališ male odveć žrtve
 Za najveće svoje izbavljenje,
 I da slaviš svoga stvoritelja
 Na milosti i daru njegovom.
 Carević.

MILANA HISTORIČNA PRIPOVIDKA ZA MLADEŽ I ZA RODITELJE.

OD NIKOLE GJORGJEVIĆ VUKIĆEVIĆA.

XII.

DITINSKA LJUBAV.

Sutra dan, tek što se Milana s vrataricom i dicom za stol posadila bila da ruča, najedanput sasvim iznenađeno i priko običaja udje u sobu knez Strašimir. Ovo Milanu našu, — koja se posli povratka svog iz tavnice opet nagaravila bila, te je kao ugljarska divojka izgledala, — jako uplaši. Ona pomisli da je Strašimir kako god doznao za njen noćasnji hod u tavnicu, i s toga od straha drčati počne. Strašimir s namrštenim čelom i zapovidajućim glasom progovori : „Ja sam naredbu učinijo

da drugi jedan služitelj kapiju čuva, a vas dvi idite gori u moju kuinju te pomažite tamo jila gotoviti; jer ću sutra mloge goste dobiti.“ — Sad Milana malo odlane, i ona dodje k sebi. Strašimir je opazijo bijo da se ona jako uplašila, i nasmiše se malo, jer je rado imao viditi da ga se kogod boi.

Milana i vratarica po zapovisti otidu u kuinju, te se tamo u poslu nadju. Taj dan prid veče dodje u Brestovac jedan vlastelin iz komšiluka sa velikom oružanom četom, koja se na poljani prid zamkom stani i cilu noć časteći se i veseleći provede. Sutra dan dodje drugi vlastelin i cio dan dolazahu po dvi po tri čete oružanih ljudi, koje pišice, a koje na konji. S onima, koi poslidnji dodjoše, dodje i vratar.

Milana se omišljaše da sve te pripreme na rat slide, i doista kad je u veče vratarovoj dici odnela bila večeru, čuje od snuždene vratarice da je rat, i da će vratar, koi

je ovih dana vojsku kupijo, sutra zorom protiv neprijatelja polaziti.

Prija zore bojna truba zatrubi, i dade znak da se vojaka za polazak sprema. Vrtar, koji bijaše jedan od najboljih kneževih junaka, u vojničkoj opravi, s pripasanim mačem, i s bojnim kopljem u desnici, stupi u sobu, oprostí se sa ženom i dicom i sve ih redom izljubi. Mati i dica plakau i jaukau i Milana plakaše, kao da mu je rođena kći. U polazku opomene vrtar ženu i dičicu, da se za njega svaki dan Bogu mole, pa onda se okrene Milani i rekne joj: „Moli se Bogu i ti Milo, da se mojoj ženi i dicit srićno iz rata povratim.“ Truba po drugi put zatrubi i vojska se nivajući na put krene.

Naprid jezdiše na lipi konji u bogato ruvo obučene vojevode pod sjajnim oružijem. Strašimir pridavši ključeve nadziratelju zamka, priporuči mu da najstrožije pazi da se nebi kakav zlotvor u zamak uvukao, i oprostivši se sa svojom ženom i dicom, na brzom zelenku za vojskom odjezdi. Na mah posli odlazka njegovog kapije se gori uzvuku, i na misto tišme i žubora duboka tišina u Brestovcu nastane.

Vrtarica i Milana imadjau taj dan mlogo posla dok su kuinju u red doveli. Prid veče rekne vrtarica Milani: Milo! ja idjem sutra u jutru s dicom u rod, a ti se možeš malko odmoriti, samo nezaboravi sužne nariniti, i gledaj da nam dobru večeru pripraviš. U jutru rano vrtarica s dicom otidje svome rodu u pohode, a Milana ostane sama kod kuće.

Tko je sad srićniji bijo od naše Milane. Ona na odmor nije ni mislila. Ovo nekoliko dana inala je bila toliko mlogo posla, da je samo nekoliko trenuća svako veče kod oca svog provesti mogla, a sad je cijo dan mogla na uslugu njegovu posvetiti. Ona je još od prije skroila bila za oca svog nekoliko pari košulja od platna, što joj ugljarka poklonila biše. Pokraj toga oplela je bila i nekoliko pari nanogvica, i samo čekala na zgodnu priliku da s njima oca svog posluži. Čim vrtarica s dicom otidje, odma pohiti Milana u tavnicu, ponesavši sa sobom umivaonicu, komad sapuna i ručnik, zajedno s novom priobukom i nanogvicama. Kao anđeo izbavitelj s veselim licem pozdravi ona sužnoga oca svog, otvori mu puta i okove, i ponudi ga da se izmije i priobuče. Knezu Branislavu, koji čistotu osobito ljubljajaše, ponuda ova bila je dobrodošla. „Kćeri moja! meni se čini da sam sad u nov život stupio“ rekne on Milani, kad ova posli nikog vrimena dodje, da umivaonicu iznese.

„Sad morate malko izići roditelju moj na slobodan vazduh,“ rekne Milana, i izvede oca kroz tavnici hodnik u mali vrtarov vrt, kojega ona obradjivaše i u redu držajaše. Jutro bijaše prikrasno. Sunce ljubko sjaše i blagotvornom toplotom svojom zemlju ogrivaše, tihi povitarac cvitne mirise po vrtu razsipaše. „Bože moj! — u ushićenju primeti sužnji knez — ovaj moj prilazak iz mračne tavnice na vidilo, valjda je nalik na prilazak iz ovoga života u vićnji život.“

Milana ponudi oca da sidne pod jednu mirisnu i bogato listnatu lipu, i malo čas donese mu ručak. „Ovdi možeš dobru otče sve do doveče ostati, nitko te neće uznemirivati, a ja ću ti ovamo danas češće dolaziti i tebe pohoditi moći.“

Knez se prohodaše po cvitnom vrtu i nasladjivaše se biloga svita i davno neuživanih milina. Blagodetni zraci Božijega sunca oživljavahu i ukripljavahu njegovo dugim tavnovanjem oslabljeno tilo. S čuvstvom smirene

pobožnosti zahfali on Bogu što ga je spodobio danas uživati blagodati jarkoga sunca, al još većma mafali Bogu za ljubav koju mu kći ukazivaše. Ljubav je — tako govoraše u sebi Branislav — pravo sunce u duhovnom svitu; ona svitli, oživljuje i grije. Bez nje bi sva zemlja bila mračna tavnica a život na njojzi bijo bi vićito sužanstvo.

Prid veče dodje Milana i s tužnim srcem odvede Oca natrag u tavnicu. Ovdi se knez u velikom čudu nadje. Njemu se činjaše da ga je kći u misto tavnice u kakvu čistu dvoranu dovela. Duvarovi tavnici, dosad crni i nemili, biau sada okrećeni i bili kao snig; cigljani patos bijaše izriban i piskom posut; survine i koprive, u koima je maleni prozorčić obrasto bijo, biau sad uklo-njene i zraci zailazećeg sunca kroz oprano okno dopirau u tavnicu; u krevetu bijaše slama izminjena i čistim zastiračom pokrivena; uzglavnica, koju dosad sužnji nije imao, stajaše na svom mistu, a novi vuneni ćilim imao je za pokrivač služiti. Na zastrtom kamenu bijaše čaša s cvitjem, koje prijatnim mirisom ispunjavaše tavnicu.

„Kćeri moja! i ti si meni svu ovu radost pričini-la, — zagrlivši Milanu progovori Branislav, — sad vidim, da ditinska ljubav staze života roditeljskog ružičnim posipa cvićem, i da je ona i samu najužasniju tavnicu u raj pritvoriti kadra. Oli za ime Božije Milana, pogledavši svud unaokolo, produži on, nije moguće da si ti sama sve to tako opraviti i izčistiti mogla. Ko je u ovom neprijateljskom zamku bijo tako čovičan, te ti je pomogao, da si sve to tako lipo za nekoliko sati uraditi mogla!“

„Oče moj! — odgovori Milana, — u ovom zamku živi niki stari služitelj, koji umi zidjarski zanat. Prije nekoliko vrimena bijaše on bolestan, i na moju molbu šiljaše mu vrtarica po meni ponude. I budući da on nigdi nikog svoga nema, ja sam ga dvorila, i sidila sam kod njega, kad mi god poslovi dopuštaju. On, naravno i nemisleći da sam ja tvoja kći, pripovidaše mi za tebe, faleći tvoje junaštvo i tvoju čovičnost, i žaleći se na tvoju gorku sudbinu. Izmedju ostaloga kazivaše, kako je on u onoj bitki, koja zbog nesmotrenosti Strašimirove u malo što nebi izgubljena, bi jako ranjen, i da bi na boištu medju mrtvim tilesima ostao bio, da ga ti nisi spazio, i o svom trošku izvidati dao. Ja ovoga služitelja sinoć sa strahom zamolim, da mi pomogne tvoju tavnicu okrećati i izčistiti, i on se toga posla s dragom dušom primi. Tako sam ti ja eto danas za nekoliko sati ovaj posao s njime svršiti mogla.“

„Ja se neopominjem da sam tom čoviku kakvo dobro učinijo — primeti Branislav — ali njegova blagodarnost silno me je tronula. Vidiš kćeri moja, tako svako dobro dilo, koje mi bližnjemu našem učinimo, služi nama samima na najveću korist još i onda kad smo na učinjeno dilo to reć sasvim zaboravili. Sveta je ona istina, što srbska poslovica kaže: „Ućini dobro nekaj se!“

Zatim donese Milana u tavnicu večeru za oca svog i za sebe. „Danas ćemo zajedno večerati, dobru otče moj“ rekne ona i posadi se do njega. Večera bijaše prosta, ali ukusno sgotovljena, i s čašom vina posluži kći takodje svog sužnog roditela.

„Za Boga Milana od kuda tebi sve ovo“ — gledeći na stol i na postelju zapita opet Branislav. Milana odgovori, da je platno od ugljarke na poklon dobila i sama sašila, a večeru od svoje plaće nabavila i sama sgotov-

vila, ali nehtide kazati da je svoju uzglavnicu otcu donela, da ga s tim neožalosti.

Dobri otac plivaše u radosti. „Ja sam za carskom trpezom blagovao, ali ovako ukusno kao danas još nikad u životu jio nisam“ -- primeti on.

Milana još veću radost osićeše, i ovako u sebi razmišljavaše: „Kako su srićna ona dica, kojoj je Bog dao bogatstva da mogu stare dane svojih roditelja usladjivati, i njima s blagodarnim srcem vraćati onu negu i dvorbu, koju roditelji njima činjavu, dok su još oni mali i nejak i bili!“

U radosti svojoj umalo Milana nije zaboravila, da joj valja još vrataricu s večerom dočekati. Na opomenu otcinu, oprostila se s njime i poljubivši ga u ruku s tužnim srcem zavravi tavnicu i ode.

Od toga časa Milana je otcu svom u tajnosti svaku moguću negu i dvorbu davala. Svako jutro donosila mu je čašu mlika, i komad kruva, ili nekoliko rovitih jaja. U podne, kad joj je god dozvoljno bilo da sama ruča, nosila je svoj dijo otcu, a ona se zadovoljavala sa tavnica-čarskom ranom. Nediljom kad bi komad pečenja il kolača dobila, nikada ga nije sama pojila, nego je otcu nosila. Donosila mu je kadkad i voća, jer je znala da je otac to rado jijo. Svoj jedini nakit koji joj ostao biše kad je iz Braniševca izišla, skupocine obodce svoje dade ona priko ugljara prodati, i za primljene novce kupovaše otcu svom svaki dan po jednu čašu vina. Ona je sad samo za oca svog živila.

Posli nikog vrimena dodje vratar svojim poslom na nekoliko dana u Brestovac, i prilikom ovom podje da nadgleda tavnice. Milana s drkčajućim srcem za njim idjase. Vrtar se nadje u čudu, kad otvori tavnicu sužnoga kneza, i mašući glavom rekne: „Teško meni ako moj knez za ovo dilo dozna. Ali ipak dopada mi se od tebe Milo što čistotu ljubiš, i sad uvidjam što prije nisam bijo kadar uviditi, da je velika srića, kad čovik u čistoći živi. S malim trudom i gotovo nikakvim troškom priobraćena je ova mračna tavnica u vidno i ugodno obitalište, a mlogi ljudi sa svoje nehatosti načine od najljipše sobe nečistu gadnu i smrdljivu tavnicu.“

Vraćajući se kroz hodnik u svoje obitalište okrene se vratar k Milani, i ozbiljno joj rekne: „Milo! nemogu te do duše od moje strane ukoriti, što si tako milostiva srca prama sužnome knezu, i meni se, kao što ti malo prije rekoh, baš dopada što ga u čistoći držiš, ali se boim, da te tvoje milostivo srce ne navede na tu misao, da mu priliku dadeš da pokuša iz tavnice pobići. Njemu s tim ne bi ni najmanje pomoženo bilo; jer iz zamka ne može nikuda, počem su ključevi od kapije u rukama staroga nadziratelja; ali bi ja tada najnesrićnim čovikom postao, izgubijo bi službu i bijo bi s ženom i dicom iz ovog zamka, gdi svako dobro uživamo, istiran; šta više možda bi me knez Strašimir u svojoj jarosti s mista na komade izsikao! Tako ti živoga Boga Milo, nemoj me nesrićnim učiniti, nemoj na izdaju misliti. Mi nemožemo silom sužnome knezu pomoći, niti to Bog milostivi od nas zaktivati, i, ako on u pravdu strada, Bog će ga zato drugom svitu nagraditi.“

Milana dade svoju poštnu rič, da će na sužnoga paziti, i da tavnicu njegovu nikada neće ostavljati otvorenu, a vratar se s njenim obećanjem zadovolji, i vrati se opet u vojsku.

(Slidi.)

RODITELJI MORAJU U GOJITBI ILITI ODHRANJENJU DETCE SPORAZUMITI SE S UČITELJI.

(Produženje.)

II.

Sloge i sporazumljenja tréba i glede nauka. Roditelji moraju sve znati, i okom marljivo pratiti što se i kako se u školi uči. — Učitelj u školi ima detci njihovim jezikom stvar, t. j. zadaću razložiti, protumačiti, shvatljivu učiniti, olahkotiti; tek jim istom to zadati, da nauče, a to kod kuće. Roditelji pako moraju strogo na to paziti, detcu k nauku nukati, a kadkad jih na učenje baš ugledom i opomenom siliti; jerbot je to baš sverha učenika da uči i nauči, a bez muke bogme neima nauke.

Detci tu nije na volju ostaviti, da po volji izbiraju tegotni nauk ili sladku igru. Ona u obće, ako roditeljsko oko na njih nepazi vreme proigraju, proigraju lekciju (zadaću), te tako i godišnji nauk. Odkud sledi, da protratju i godine a ništ nenauče, pak se onda krivica na učitelja baca.

Lina detca obično izvinjavaju se lažju govoreći: neimamo lekcije (zadaće), učitelj nam nije zadao, — ili znamo našu lekciju; pa gle svemu tomu nije verovati, nego tréba što prije tomu u trag doći, te doznati što se i kako se zbilja radi u školi, kako detca izpunjavaju svoju svagdašnju dužnost, kako napređuju u nauku, kako s gladišta čudorednosti u ponašanju i vladanju? A to se sve može doznati čestjim obćenjem s učitelji. Koliko se putah dogodi, da bi učitelj svoje opazke glede deteta morao preobćiti roditeljem što bi služilo za dobro istoga deteta, al dočim jih nepozna, niti se može s njimi sastati a stim manje sporazumiti se, pa tako to sve biva na golemu štetu samoga deteta.

Vi roditelji naše mile šokačko-bunjevačke detce! Želite li da vam se detca okoriste školom? a vi čujte što imate činiti: Najprvo izpitkivajte svoju detcu često, izpitkivajte ju svaki dan. Kušajte ju izpitom, što su u školi čula, što učila? Što jim je g. učitelj prepovidao, o čemu se s njimi razgovarao? — Jesu li čitala? što? — o čemu je — Što jim je g. učitelj osobito naznačio, ili o čemu je osobito govorio u dotičnomu štivu? što bijaše zaključak i pouka? neka u kratko izpriopovidaju i čitaju. Jesu li pisala? što i kako? — Je li učitelj prigledo i s njimi pogriške (falinge) i popravio? — neka pokažu svoje pisanke. Isto tako: što, kada i kako iz računice? zadaćom neka izadju na vidilo. Napokon što su učila, što li čula iz bibličke povjesti? Što li iz vëronauka (katekizma)? neka izpriopovidaju kanoti u pripovitki ¹⁾ Ako vam detca na ovalh pitanjah znadu ma što to odgovoriti, dobro je! znak je, da se nešto radi u školi, i da nešto paze. Pohvalite ih! — Nagovarajte ih samo neka u školi na sve dobro paze, pa ako budu uvëk znala, da ćete ih nagraditi t. j. nadariti. Detca čehu sad dakako uvëk marljivo paziti, dobrin u glavu primati i sve po mogućnosti naučiti, znajuć, da čehu kod kuće morati roditeljem kanoti strogim učiteljem govoriti, o čuvenoj stvari pripovidati, zadaću prikazati, i svu svoju radnju pokazati.

¹⁾ „Kratko Razlaganje Katekizma“ Deharbea, veoma je dositljivo sastavljen; jerbot su u njemu mnoge poučne pripovitke, a to se detci veoma dopada, te im se čeli nauk osladi. Zašto: gg. katekete i učitelji nikada (osobito manju detcu) nek nesiluju „Bibliu i Katekiz.“ od reči do reči učiti; jer s tim se detci taj nauk omrazi; nego ako je moguće zorno, t. j. pokazuć sliku osobito bibličku pak o njoj naprosto pripovidati, a detca to željom videć i pozorno slušajuć, dobrim primaju u glavu.

Neznadu li pako dčtca na pitanjah odgovorati, a po tim i ništa o nauku pokazati, zlo je! — Il je kriva škola, gđe se neuči kako bi trebalo; il su kriva dčtca, nepazeć i neučecć kako bi trebalo. Krivac se mora pronaći, i to odmah što prije. Je li škola kriva tomu, javite to starešinam občine t. j. školskoj stolici; jesu li vam pako dčtca kriva? vi ste im prvi i najbliže starešine, dakle popravljajte!

Učitelj unišav u školu, koja je puna s različitom dčtcom, on u obće govori svima. Mnoga, osobito manja dčtca dugo moraju primati nauk živo iz ustih njegovih, pazljivo slušajući njega. Učitelj ako i neizpitiva posebice svako dčte, svaki dan, ali zaoto ipak živim glasom u obće uči sve i svaki dan. Mnogi se roditelji u tom varaju i grěše; jer došavši dčte iz škole, pa ako ga učitelj nije baš posebice učio obično na pitanje roditeljah: što si učio? — što ti je učitelj kazao i dao za lekciju? dčte naravno naprosto odgovara „ništa!“ — „ni me je ni pitao ništa.“ Na što mnogi roditelji zahruste na učitelja govoreći: „taj naš g. učitelj neuči dčtca baš ništa.“ — Varate se vi roditelji! — Ustrpите se! Eno i vi vašu zemlju, njive trudom obradjuvate: krčite, čistite, gnojite (djubrite), orate, sijete; tek istom potlam tolikog truda i dužjeg vremena dočekate si željnoga ploda. Isto je tomu tako i u školi učitelju sa vašom dčtcom. Učitelj se mora dugo truditi pripravljajući dčtca na obuku, tek kasnije će istom u njih plodnosni nauk proniknuti, procvasti i uroditi oželjanim rodом i plodom!

Učitelj u školi medju mnogom dčtcom, neima a niti može imati suvišna vremena, da se svakim pojedince dčtetom u nauku učecć dužje zabavlja. U oprčdeljenom vremenu mora svim i svakim biti gotov. On se mora dakle poleg vremena i množine dčtce ravnati, dčtci u obuci pravac dati, zadaću (lekciju) shvatljivo razložiti i zadati. Dčtca pako to sve moraju stranom po čuvenju, a najviše po učenju u glavu si primiti, dakle naučiti. Gđe? Kod kuće! Al učitelj nemože za njimi ići, na njih paziti, k nauku nukuti i goniti. Dčtca pako već od naravi, često se zaboravljaju svoje dužnosti, sigra im prodje u navadu i u drugu narav. Tko će dakle nje paziti? tko ih k nauku nukati? tko drugi nego roditelji! Vi roditelji! vi baš imate strogo paziti na dčtca svoju. Vaše oko ima uvěk biti prikovano na njimi, gledajući: kada, što i kako rade. Pitajte ih što su i kako su učila u školi? što je za zadaću (lekciju)? Kad čete naučiti? hajd učite! Ako vi nećete da pazite na nauk, molim vas: kojim načinom da učitelji prirenu nevaljalo dčte k nauku? Srčdatva, koja učitelji rabe za bolju dčtca, nepomažu; a zatvor i šiba nagone vam krv u glavu. A ima dčtce, kojoj nepomaže ni to. A na koncu, neima li straha i pazke dčtetu kod kuće, i tada je učitelj kriv slabu i nikakovu napredku njegovu. ¹⁾ Indi vi, roditelji sporazumite se s učitelji! Prěko nedilje, a najviše prěko miseca otidjite k učitelju i upitajte ga: što je i kako je s vašim dčtetom? Učitelj će vam svoje opazke pokazati, vas opomenuti, čega se i vi kod kuće imate držati, pak će sve ta služiti za dobro samoga dčteta. Već dčte opazivši to, i osvčdočivši si o sporazumljenju roditeljah s učitelji, biti će oprezniji u svemu i revniji u izpunjivanju dužnosti svoje. Po takovom sporazumljenju začepito je vrělo (izvor) svake laži, lukavštive, privrtljivosti i linosti dčteta. Dčte će se tako

¹⁾ Izvestje kralj. učiteljišta Zagreb.

priviknuti marljivosti i redovitim radu i redu, što će ga zbilja srčćnim učiniti.

(Slidi.)

Kako krumpir priko zime za sime čuvati. Kad s pramalića krumpirište priaramo, izoremo često putih mnogo krumpirova gomolja tako zdrava i sviža, kano da smo ga tek izpod zelene cime izkopali. Ovde nam je priroda način pokazala, kako se krumpir preko zime najsigurnije sačuva. Krumpiru negodi svitlo ni toplina; želeći ga dakle priko zime čuvati valja ovako postupati: U vrtu ili gdi drugdi tik kuće izkopa se četverokutna po 1½ stope dugačka jama, a široka i dugačka prema tomu, koliko se ima nutar krumpira spraviti. Smišten nutar krumpir zagrne se zemljom tako, da nad krumpirom stoji po 1½ stopu visoko. Pošto se pod zimu zemlja na 5—6 palacah smrzla, pokrije se povrh toga slamom, pazderom itd. te se pritisne kamenjem. Slamom se zemlja zato pokriva, da se zemlja kod prve prolićne topline neodmrzne te se krumpir neugrije i nepotira. Pošto je već svuda okopnilo te se prolićna radnja započela, otvori se jama, pa ćeš naći nutri zdrav i sviž krumpir toli za kuhanje koli sadinje. (G. L.)

Poziv na predbrojku.

Mjeseca studenoga ove godine ugledat će svjetlo Božje temišvarskom štampom molitvena moja knjiga „Isusovka.“

U njojzi je točno opisan život Isusa-Krsta, Bogočovjeka, odkupitelja našega; — njoj su izabrane crkvene i prigodne molitve; — u njoj najvažnije crkvene pjesme prve knjige i vrsti.

Stavljena je na razsudbu o podnožje svete crkve katoličke.

Oblika je, kog i „Vinac;“ — papira biela i gladka; — sadržaja obširna i važna; — jezika čista i lagana.

Iznašat će preko 36. štampanih tabakah, i vriedit će komad tvrdo vezan forintu dvadeset novčičah a. vr.

Uz tegotne izpravke doštampan je 20-ti arak.

Pozivljem dakle najuljudnije svu gospodu častne rodoljubive naše svećenike, mile moje znance i prijatelje mio i pobožan naš narod, sve njegove vriedne učitelje dobrotvore, — da se blagohotno predbroje na vrstnu molitvenicu „Isusovku.“

Predbrojke, molim, da se dobrostivo dojave men spisatelju i izdavatelju njezinu.

Od primljenih iz Temišvara hiljadu iztisakah poslat ću svim dotle najavljenim predbrojkikom poštom. Ona će je raznieti dotičnim rodoljubom; a oni će bit obvezani položiti svaki na svojoj pošti i cieniu knjigah poštarinu.

Nastojao sam, da svim katolikom jugoslavenskim zadovoljim ovom knjigom.

Umoljavam srdačno gg. urednike jugoslavenskih naših listovah, da naš mili rod ubavieste ob ovom pozivu mom.

Sa Šumbrega (kraj Mohača) mjeseca rujna 1871.

Blaž Modrošić, kapelan.